פטורין · דכמיגן שגגה כל נפש אדם,כל הנפש,ואין כאן מכה כל הנפש ופטורים ממיתה,לר' יהודה בן בתירא חייב זה שקיבלו בסייף מפני שקירב את מיתתו : **בא שור** · מועד : **וקבלו בקרניו** · ומת : **פלוגתא דר' שמעאל ורבנן** · לענין כופר לר' שמעאל דאמר כופר במזיק שיימיגן משלם כופר ,אבל לרבנן דשיימיגן בגיזק הא לא הוה ליה דמים ופטור : **ונפקא נפשא חייב דר' דכרים** · וכגון שנפל ברוח מטויה דהוה ליה קרוב למזיק: **ובינמתו** (גמות דף כא ע:) "הכא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד קנה" הני מילי היכא דנתכוין לביאת אשה אחרת אבל זה לא נתכוין לשום ביאה הלכך לא קנה,ואם חזר ועשה אחד מן האחין בה מאמר פסלה עליו : **ונפס נספפר** · [לאחר] שהתחיל לנפול דנתכוין לנפול על האדם להמיתו: **חייב אף על הכשפ** · אע"פ שלא נתכוין לשם בשת : **על לבו ופס פטור** · שהיה לו לשלקה : **חייב** · דהא דלא שלקה שבר אתכשיטיה ליה בדיעה ויפרע לי : **כבש עליו** · שתקפו שם עד שמת : **חייב** · דה"ק ליה אם תרלה קרע שלם אבל פירש לו ע"מ פטור : **עבדו כגופו דמי** · ואם הניח אדם גחלת על לב עבדו פטור שהיה לו לעבד לשלקה : **שורו כממונו** · שאין בו דעת לשלקה וחייב :

הדרן עלך כיצד הרגל.

המניח את הכד: **ושברה פטור**· בגמרא מפרש טעמא : **ואם טווק בה** · נתקל : **בעל הבית** · מפרש בגמ' : **גמ' נשברה כדו של זה בקורתו של זה פטור** · שלשניהן רשות להלך : **פתח בחבית** · דקתני זה את בחביתו : **ופייס בכד** · דקתני נשברה כדו של זה כו' : **וסליל אם סדבש לתוכה** · מפני שהדבש דמיו יקרים : **שברו** · כשאר פועל ואין בעל הדבש משלם דמי היין : **פתח בכד** · דקתני זה את כדו של דבש וסיים בחבית דקתני נשברה חבית של זה בקורתו · **נמקא ומכר** · שביד המוכר לתת לו איזה שילמה ואפילו הקנה עמו 'חבית' דמשמע גדולה טהן לו כד שהיא קטנה : אין

פטורין ר' יהודה בן בתירא אומר בזה אחר זה האחרון חייב מפני שקירב מיתתו בא שור וקבלו בקרניו-פלוגתא דר' ישמעאל בנו של יותנן בן ברוקא ורבנן דתניא *ותנן פדיון נפש *דמי ניזק ר' ישמעאל בנו של ר' יותנן בן ברוקא אומר דמי מזיק,*ואמר רבה נפל מראש הגג ונתקע באשה חייב בד' דברים ובינמתו לא קנה: חייב בנזק בצער בריפוי בשבת אבל בשת לא דתנן *אינו חייב על הבשת עד שיקא מתכוין ואמר רבה נפל מראש הגג ברוח שאינה מצויה והזיק וביישׁ חייב על הנזק ופטור בד' דברים ,ברוח מצויה והזיק וביישׁ חייב בד' דברים ופטור על הבשת,ואם נתהפך חייב אף על הבשת דתניא ממשמע שנאמר ושלחה ידה אני יודע שהחזיקה מה ת"ל והחזיקה" לומר לך כיון *שנתכוין להזיק אע"פ שלא נתכוין לבייש ואמר רבה הניח לו גחלת: על לבו ומת פטור ,על בגדו ונשרף חייב ,אמר רבא תרוייהו תנגהי: על לבו דתנן *כבש עליו לתוך האור או לתוך המים ואינו יכול לעלות משם ומת חייב, דהפו לתוך האור או לתוך המים ויכול לעלות משם ומת פטור בגדו דתנן* קרע את כסותי,שברו את כדי,חייב, על מנת לפטור פטור בעי רבה הניח גחלת על לב עבדו מהו: כגופו דמי או כממונו דמי,אם תמצא לומר בגופו-דמי שורו מהו? הדר פשטה עבדו כגופו שורו כממונו :

הדרן עלך כיצד הרגל

המניח יאת הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור ,ואם הוזק בה בעל הבית חייב בנזקו : **גמ' פתח** בכד וסיים בחבית? *ותנן נמי **זה בא בחביתו וזה בא בקורתו נשברה כדו של זה בקורתו של זה פטור פתח** בחבית וסיים בכד? *ותנן נמי **זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסדקה חבית של דבש ושפך זה יינו והציל את הדבש לתוכו אין לו אלא שברו פתח בכד** וסיים בחבית? אמר רב פפא היינו 'כד' היינו 'חבית' למאי נפקא מינה למקח וממכר ,היכי דמי: אילימא באתרא דכדא לא קרו חבית וחבית לא קרו כדא הא לא קרו לה,לא צריכא דרובא קרו לה לכדא 'כדא' ולחביתא 'חביתא' ואיכא נמי דקרו לחביתא 'כדא' ולכדא 'חביתא' מהו דתימא זיל בתר רובא קמ"ל

מודיעים פריך וי"ל דלא שייכא הכא הודעת דמים דקרובים דמי הכד לדמי החבית א"נ שמכר לו כדים לו חביות שזה מאתים וזו פירות לי דליקנהו להכך זוזי לריך לאוקמי שם לוקח מעות המכר והקנה לו אגב קרקע לו אחר כך הוזלו הכדים והחביות לי נמי הכי פירושו מהו דתימא זיל בתר רובא אע"פ שהדמים מסייעים למוחזק קמ"ל וה"ה דהוי מלי למימר ליפכא מהו דתימא זיל בתר חזקה. קמ"ל דאין הולכין בתר הרוב אם הדמים מסייעין לרוב אלא משום דמקניתין מוכחת דבא להמיעטו דלא אזלינן בתר רובא דכד ובחבית חדא כיונו ולפי זה אמי שפיר מפי אליבא דרב מאליבא דשמואל מדשמעינן דלא אזלינן בתר רובא אלא היכא שהדמים מסייעים למוחזק ולא שמעינן זה במקום דאין הדמים מסייעים :

קמ"ל

ראש הגבל בידו בראש הגג ומשך הגבל ונמשכו הברים ונפל הבלי ונשבר פטור הזורק בפסק פסק בידו · ואמר רבה זרק תינוק מראש הגג ובא אחר וקיבלו בסייף הלוקח ר' יהודה בן בתירא ורבנן דתניא הכותו י' בני אדם כו' לרבנן הזורקו והמקבלו בסייף פטורין הזורק מפני שלא הרג והמקבלו ג)בסייף אדם מת קיבל לר' יהודה בן בתירא המקבלו בסייף חייב שקירב מיתתו והזורקו פטור בא שור וקיבלו בקרניו והרגו הלוקח ר' יותנן בן ברוקא היא · דתניא ונתן פדיון נפשו דמי ניזק ר' ישמעאל אומר דמי מזיק לרבנן ג) דאמרי דמי ניזק חייב בעל השור בכופר שדברי שורו הרג לר' ישמעאל דאמר דמי מזיק פי' המזיק הוא היה חייב מיתה מפני שלא שמר שורו כאילו הוא הרג ודחמנא הם עליה לשלם כופר לפי שלא עשה מעשה בידים והכא אפילו הוא בעצמו בכי האי גוונא לא היה מתחייב דהא רבנן דפליגי עליה דר' יהודה בן בתירא פטרי ליה וכל שכן על שורו · אמר רבה היה ישן בראש הגג ונפל ונתקע באשה או כיוצא בה הזיק חייב בד' דברים דקיימא לן אין קישוי אלא מדעת והוה כאלו יש כוונה וידיעה וחייב בכל חוץ מן הבושת דתנן אינו חייב בושת עד שיהא מתכוין ובינמתו לא קנה שנאמר ובמה יבמה יבא עליה וקיימא לן עד שיתכוונו שניהן לביאה. ואמר רבה נפל מן הגג ברוח גדולה וחזקה והזיק וביישׁ פטור בד' דברים דאנוס הוא וחייב בנזק אע"פ שהוא אנוס · נפל ברוח מצויה חייב בד' דברים דהא הוי ליה למידע וקרוב לכוונה ופושע הוא אבל בבושת פטור דבעינן כוונה מוכחת ואם נתהפך והזיק וביישׁ כיון שבהיפוכו נתכוון להזיק קיימא לן כיון שנתכוון להזיק אע"פ שלא נתכוון לבייש חייב · אמר רבה הניח גחלת על לב חבירו ומת פטור מאי טעמא היה לו להשליכה מעל לבו · הניח גחלת על בגד חבירו ונשרף חייב אמר רבא תרוייהו תנינהו דתניא דחפו לתוך האור או לתוך המים ויכול לעלות משם ומת פטור בגדו דתנן קרע את כסותי ושברו את כדי חייב ש"מ דאפילו אם אמר לו קרע וקרע חייב וכל שכן הרואה אותו שורף את בגדיו ולא הציל שחייב השורף בנזקין ולא אמרינן היה לו להציל מטונו אלא למיקם אמרינן ליה לא היה לך להזיק ממון חבירך וכיון שהזקתה נתחייבת · בעי רבא עבדו כגופו דמי והנותן גחלת בלבו ונשרף העבד כנותן גחלת בלב אדונו עצמו דמי מה בלב אדונו עצמו פטור דאמרינן כיון שיכול להסירה מעל לבו היה לו להסירה לא הסירה הוא הרג עצמו כו' דין העבד ושמור כמו הנותן גחלת בכליו או בפירותיו או על גדי הנשרף שחייב כך דין העבד וחייב בתר דבעיא הדר פשטה עבדו כגופו והנותן גחלת בלב העבר בדלא כפיות ויכול להסירה ולא הסירה ונשרף ומת פטור שורו כממונו וחייב : הדרן עלך כיצד הרגל מועדת

המניח את הכד ברשות הרבים ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור ואם הוזק בה בעל החבית חייב · פתח בכד וסיים בחבית · אמר רב פפא כד וחבית אחד הוא למאי נפקא מינה לומר מה צורך לדקדק בזה ואמר למקח ומכר · קיימא לן כי הכד הוא פתוח מן החבית שהכד שואבין בו מים ד) מן הסעיון כדכתיב וכדה על שכמה והחבית גדולה מקנה ואם אמר אדם לחבירו חבית אני מוכר לך ורבא אותו המקום קורין לגדולה חבית ולפחותה מסנה כד ומיעוטא קרו נמי להביתא כדא ולכדא חביתא · והמוכר אומר כדא מכרתי לך והלוקח אומר חבית קניתי מסך מהו דתימא זיל בתר רובא ורבא לא

ה) וכן אמרינן לקמן דף לב השוגג קרוב למזיד לא סני ליה בגלות ע"ש. כ) ל"ל ומסקנא דסוגיא כאן דמיתה כאן וכשיפה מקוכלת כשם רבינו ז"ל והוא היפך מפרש"י ז"ל. ד) עי' בפרקן ערך כד מ'.

מקור א מיי' פי"ח מהל' נזקי ממון הלכה ח סמג עשין סז :

קו ב מיי' פ"ב מהלכות יסודי הלכה ד סמג עשין כח עוש"ע תש"ע סימן קכו סעיף ח :

קז ג מיי' פ"ח מהלכות חובל ומזיק הלכה י סמג עשין ע עוש"ע תש"ע סימן תכח סעיף ח :

קח ד ה ו ז מיי' שם הלכה יב עוש"ע שם סעיף יח :

קט ח עוש"ע ת"מ סי' שסג סעיף ח וסימן תיח סעיף יח :

קי ט מיי' פ"ד מהלכות חובל ומזיק הלכה כב סמג עשין ע עוש"ע שם :

קיא י כ מיי' פ"ג מהל' רוצח הלכה ט :

קיב ל מיי' פ"ה מהל' חובל ומזיק הלכה יא סמג עשין ע עוש"ע ת"מ סימן שפ סעיף ח וסימן תיח סעיף יח :

קיג מ מיי' שם פ"ד הלכה כב וציין בכסגות ובמ"מ ובכ"מ שהאיין סמג שם עוש"ע ת"מ סימן שפ סעיף ח וסימן תיח סעיף יח :

א נ מיי' פי"ג מהלכות נזקי ממון הלכה ה סמג עשין סח עוש"ע ת"מ סימן תיב סעיף ח :

ב ס מיי' פי"ב מהלכות גזילה ואבידה הלכה ה סמג עשין עד עוש"ע ת"מ סימן רסד סעיף ה :

רבינו חננאל

נתכוון פטור.ותניא הרי שהיה רבו רופא ואמר לו כחול לי עיני וטימאה כו' . הכיר בה ושכחה ועמד ונפלה לענין נזקין חייב ואפילו אנוס לענין ד' דברים פטור דאמרינן · לענין גלות חייב דהא הות ליה ידיעה · לענין שבת פטור דכל מלאכה הנעשית שלא במחשבתו פטור.לענין עבד חלוקת רשב"ג ורבנן · נתכוון לזורק שתים וזרק ד' והזיק חייב אבל בד' דברים פטור דאנוס הוא · לענין גלות ואשר לא צדה פרס למתכוון לזורק ב' וזרק ד' דקרוב למזיד ולא מתכפר ה) לו בגלות לענין שבת פטור דבעינן עקירה והנחה בכוונה לענין עבד חלוקת רשב"ג ורבנן · נתכוון לזורק ד' וזרק ח' כו' פשוטה היא ופירושא בשבת פרק הזורק (דף נז ע"ב) ואמר רבה זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושברו במקל פטור מגא תבריא תבר כליפר ואפי' לא שיברו בחיבוטו בקרקע היה ודאי נשבר · וכן אם זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסתות וסילקן כגון שהיו קשורין בחבל והיה

נוטא אמנה

ב. כ"כ לשון "חביתי" כלי ומקורות שבתוה"ל ובראשית מוכר את הלוי

עליו כו' · בתלו הן הגמרפין (מ:הדרין דף שו: ושם) מפרש דריסת נקט ככם לרבותא וסיפא נקט דחפו לרבותא : כסותי חייב · תימה היכי מייתי ראיה דלמא שתני הכא שהיה לו להסיר הגחלת מעל בגדו תדע מדנקט רבה על בגדו חייב מכלל דעל בשרו פטור והתם לקמן (דף לב.) תנן סמא את עיני אפי' על מנת לפטור חייב אלא ע"כ על בשרו פטור משום שהיה לו להסיר כמו בעל לבו ומת וי"ל דהא פשיטא ליה דמעל בשרו יסיר הגחלת ומעל בגדו לא חייש ולא מיצטריך לאתויי ראיה אלא שלא תאמר כיון שמניח על בגדו והוא שותק א"כ דעתו הוי שיפטר הא אשכחן אפי' במלוה לקרוב דחייב :

הניח גחלת על לב עבדו כו' · כשעבד כפוף ורבו עומד אלא חייבי כדפרישית לעיל (דף כב: ד"ה והיה) ומיירי שלא מת העבד אלא הוזק ולהכי מספקא ליה שמא לא יהוה הרב לשלקו מפני שישלם לו דמי נזקו :

הדרן עלך כיצד הרגל

המניח. ואיכא נמי דקרו לחביתא כדא ולכדא חביתא · תרוייהו לריכי שאם התנה לתת לו כד והקנה לו בסודר ונתחייב הלוקח לתת דמים יכול הלוקח לומר לא אתן לך דמים אם לא תתן לי חבית דקרי ליה לחביתא כדא לפי שהוא מוחזק ולא אזלינן בתר רובא ואם התנה לתת לו חבית ונתן הלוקח דמים יכול לומר לו המוכר לא אתן לך אלא כד דקרי לכדא חביתא ולא אזלינן בתר רובא ואומר ר"מ דאפי' רב דאמר בפרק המוכר פירות (ב"ב דף לב. ושם ד"ה וניחזי) ולקמן בהפרה (דף מו.) הולכין בממון אחר הרוב גבי המוכר שור לחבירו ומצא בגנתו הכא מודה שיכול המוחזק לומר למוליא אע"פ שהרוב מסייעך לא תוליא ממני ממון דקים לי בנפשאי שאני מן המיעוט לאבל בגמלא נגתן לא מלי אמר מוכר קים לי בנפשך שאתה מן המיעוט דזבני לנכסתא דאדרבה יאמר הלוקח למוכר אתה המעטתי דקים לי בנפשאי שאני מן הרוב דזבני לדביא וא"ה ומחזי אי דמי כדא אי דמי חביתא כדפריך לקמן ברים הפרה (שם) והמוכר פירות (ב"ב דף לב.) וניחזי אי דמי לדדיא ושם אפרש בע"ה דאפילו לרבנן דפליגי אר' יהודה בהמוכר את הספינה (שם דף עז:) גבי מכר הגמל לא מכר הבקר דלית לה הדמיס

גי' רש"ל כדא כו' ופירוש על המוכר קאי וכ"ה שבלוקה שקול כדך בזוזי כיכי שהוא מוחזק ומיין תשובת הלב"ח

ולא שייך לומר בזה הודעת דמים כלל ומיירי דאית ליה זוזי דלא שייך לומר שקול "כדך בזוזך ולספרים דגרסי בהפרה ובהמוכר פירות אי דליקנהו להכך זוזי לריך לאוקמי שם לוקח מעות המכר והקנה לו אגב קרקע או אחר כך הוזלו הכדים והחביות אי נמי הכי פירושו מהו דתימא זיל בתר רובא אע"פ שהדמיס מסייעים למוחזק קמ"ל וה"ה דהוי מלי למימר ליפכא מהו דתימא זיל בתר חזקה. קמ"ל דאין הולכין בתר הרוב אם הדמיס מסייעין לרוב אלא משום דמקניתין מוכחת דבא להמיעטו דלא אזלינן בתר רובא דכד ובחבית חדא כיונו ולפי זה אמי שפיר מפי אליבא דרב מאליבא דשמואל מדשמעינן דלא אזלינן בתר רובא אלא היכא שהדמיס מסייעים למוחזק ולא שמעינן זה במקום דאין הדמיס מסייעים :

קמ"ל